

แนวทางป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

กรณีการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

โรงพยาบาลบ้านธิ

แนวทางป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนโรงพยาบาลบ้านธิ;กรณีการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันเป็นยุทธศาสตร์และวาระแห่งชาติ เนื่องจากการทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทยที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนโดยการสร้างค่านิยม ปกป้องจิตสำนึกให้คนไทยมีความซื่อสัตย์และไม่ยอมรับการทุจริตคอร์รัปชัน ดังนั้นเพื่อเป็นการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ดังกล่าวให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมืออย่างบูรณาการจากทุกภาคส่วน

โรงพยาบาลบ้านธิ ได้ตระหนักถึงการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันและการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งกระบวนการปฏิบัติงานจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้า บริการ และสิ่งก่อสร้างเป็นช่องทางของการทุจริต คอร์รัปชันและเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนที่สำคัญ ดังนั้นจึงให้ความสำคัญในทุกขั้นตอนของการจัดซื้อจัดจ้าง ตั้งแต่ลงนามในสัญญา การบริหารสัญญา การตรวจรับ การเบิกจ่าย ดังนี้

1. ขั้นตอนการประเมินความต้องการเป็นขั้นตอนการกำหนดขอบเขต ความเป็นไปได้ของโครงการ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในขั้นตอนนี้ ได้แก่การประเมินมูลค่าโครงการเกินจริง การกำหนดขอบเขต หรือการออกแบบโครงการที่เอื้อประโยชน์ต่อข้าราชการ นักการเมืองหรือภาคเอกชนที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

แนวทางปฏิบัติ

- ประเมินมูลค่าโครงการตามความเป็นจริงตามหลักเกณฑ์ที่ราชการกำหนด
  - การกำหนดขอบเขต หรือการออกแบบโครงการที่เอื้อประโยชน์ราชการไม่เอื้อประโยชน์ต่อข้าราชการ นักการเมืองหรือภาคเอกชนที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
2. ขั้นตอนการเตรียมการ เป็นขั้นตอนพื้นฐานในการพิจารณาและอนุมัติโครงการโดยหน่วยงานเจ้าของโครงการ เตรียมแผนงาน เอกสารและประกาศการประมูลและวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง ที่เหมาะสมถูกต้องตามกฎหมายระเบียบ โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในขั้นตอนนี้ได้แก่ การออกแบบ

โครงการที่เอื้อประโยชน์มือคต หรือเข้าข้างผู้ประมุขรายใดรายหนึ่ง ทำให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมระหว่างผู้เข้าร่วมประมุข

แนวทางปฏิบัติ

- การออกแบบโครงการต้องไม่เอื้อประโยชน์ มือคต หรือเข้าข้างผู้ประมุขรายใดรายหนึ่ง
- การออกแบบโครงการต้องทำให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมระหว่างผู้เข้าร่วมประมุข

3. ขั้นตอนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมประมุข เป็นขั้นตอนในการเปิดเผยรายละเอียดของโครงการและคัดเลือกผู้ชนะการประมุข โดยความเสี่ยงในการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นในขั้นตอนนี้ ได้แก่การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับหรือข้อมูลที่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้เข้าร่วมประมุขรายใดรายหนึ่งเป็นพิเศษ การเปิดเผยข้อมูลล่าช้า ทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้เข้าร่วมประมุขรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของโครงการหลังจากได้ผู้ชนะการประมุขแล้ว

แนวทางปฏิบัติ

- ไม่เปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับหรือข้อมูลที่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้เข้าร่วมประมุขรายใดรายหนึ่งเป็นพิเศษ
- มีการเปิดเผยข้อมูลตามกำหนดเวลาที่ราชการกำหนด ไม่ทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้เข้าร่วมประมุข
- ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของโครงการหลังจากได้ผู้ชนะการประมุขแล้ว

4. ขั้นตอนการดำเนินการตามสัญญา เป็นขั้นตอนที่ผู้ชนะการประมุขหรือคู่สัญญาจะต้องดำเนินการส่งมอบสินค้าหรือบริการตามที่ตกลงไว้ในสัญญา โดยโอกาสเสี่ยงในการทุจริตในขั้นตอนนี้ ได้แก่การส่งมอบสินค้าหรือบริการที่ไม่เป็นไปตามคุณลักษณะเฉพาะ (specification) หรือรายละเอียดของโครงการที่กำหนดไว้ตามสัญญา

แนวทางปฏิบัติ

- การส่งมอบสินค้าหรือบริการต้องเป็นไปตามคุณลักษณะเฉพาะ (specification) หรือรายละเอียดของโครงการที่กำหนดไว้ตามสัญญา

การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่ไม่โปร่งใสจะนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันชั้นต่างๆมากมาย เช่นการติดสินบน การสมรู้ร่วมคิด การฮั้วประมูล การเอื้อผลประโยชน์ ไปจนถึงการมีผลประโยชน์ทับซ้อนซึ่งเกิดจากจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใช้อำนาจหรือ ตัดสินใจ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ส่วนราชการ ไม่ว่าจะเป็นผู้กำหนดนโยบาย เจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบในการจัดซื้อจัดจ้าง ผู้เข้าร่วมประมูล คู่สัญญา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลายในสัญญา

ดังนั้น การจัดซื้อจัดจ้างที่ดีควรคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า ความโปร่งใส การประมูลแข่งขันที่เป็นธรรม และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งระบบจัดซื้อจัดจ้างที่ดีควรคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. กฎ ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างที่ดีควรครอบคลุมและเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีการกำหนดกฎ ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติมาบังคับใช้เพื่อป้องกันการทุจริต การจัดซื้อจัดจ้างจะต้องเปิดให้มีการประมูลสาธารณะ มีความเป็นธรรม ประกาศหลักเกณฑ์และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นที่รับรู้โดยทั่วกัน
2. ระบบการจัดซื้อจัดจ้าง จะต้องถูกพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมไปพร้อมกับระบบบริหารจัดการโครงสร้างภาครัฐ เพื่อให้การวางแผนและการใช้จ่ายในภาครัฐมีประสิทธิภาพสูงสุดและจะต้องถูกบริการจัดการให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล เพื่อก่อให้เกิดความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ
3. การเข้าถึงข้อมูล ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง ควรถูกเก็บรวบรวมไว้ด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลการดำเนินการ ข้อมูลการตัดสินใจ หรือข้อมูลทางการเงิน เพื่อให้ง่ายต่อการวิเคราะห์ หรือการเผยแพร่ข้อมูลจัดซื้อจัดจ้าง ควรมีการนำเทคโนโลยีมาช่วย เพื่อก่อให้เกิดความโปร่งใสและความเป็นธรรม
4. ระบบควบคุมและตรวจสอบ การควบคุมและตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างจากทั้งภายในและภายนอกเป็นรากฐานที่สำคัญในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน โดยการควบคุมและตรวจสอบที่ดีจะต้องมีการติดตามเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดอันเนื่องมาจากความผิดพลาดในการปฏิบัติหน้าที่ บทลงโทษสำหรับการทุจริต จะต้องระบุไว้อย่างชัดเจนและมีการบังคับใช้
5. กลไกการอุทธรณ์ จะต้อง มีหน่วยงานที่สามารถรับข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐโดยหน่วยงานดังกล่าวจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในระบบการจัดซื้อจัดจ้างและมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ จะต้องเป็นอิสระจากหน่วยงานอื่นๆ ทั้ง

หน่วยงานที่เป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์ ผู้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง หน่วยงานตรวจสอบและ
หน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลโครงการ

6. การพัฒนาขีดความสามารถเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง จะต้องมีความ
เป็นมืออาชีพ ที่เกิดจากการฝึกฝน การชี้แนะและการส่งเสริมให้มีการพัฒนาขีด
ความสามารถของเจ้าหน้าที่ในองค์กร โดยระบบของราชการจะต้องเอื้อให้ภาคเอกชน
และภาคประชาสังคมสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและตรวจสอบระบบจัดซื้อ
จัดจ้างภาครัฐ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความโปร่งใส
7. มาตรการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐโดยต้องมี
บทบัญญัติเกี่ยวกับการทุจริต การปลอมแปลง การฉ้อโกง การมีผลประโยชน์ทับซ้อน
และการคว่ำบาตรเป็นหนึ่งในมาตรการที่รัฐสามารถใช้เป็นเครื่องมือเพื่อให้กระบวนการ
ทางกฎหมายมีประสิทธิภาพ

โดยสรุป การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่ไม่ซื่อสัตย์ ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็น
สำคัญจะนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันในรูปแบบต่างๆและในทุกระดับชั้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพใน
การใช้จ่ายเงินงบประมาณของรัฐจำนวนมากและไม่เพียงความเสียหายในรูปตัวเงินเท่านั้น แต่ยังส่งผลถึง
ภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือขององค์กร ดังนั้น สิ่งสำคัญที่สามารถป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในการ
จัดซื้อจัดจ้างภาครัฐคือความโปร่งใส โดยการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม เข้ามามีส่วนร่วม
ในการตรวจสอบเช่น การร้องเรียน มาตรการในการคุ้มครองพยาน การเข้าร่วมกระบวนการตรวจสอบ เป็นต้น
เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และปราศจากการทุจริตคอร์รัปชันและผลประโยชน์ทับ
ซ้อน